

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato: 19.12.2018

Vår ref.: 18/10713
Deres ref.: 18/5000

Saksbehandler: Jannicke Eriksen

OsloMets innspill til stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet

OsloMet – storbyuniversitetet viser til brev fra Kunnskapsdepartementet (KD) av 4. oktober 2018 med invitasjon til å komme med innspill til den kommende stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet. KDs brev har vært på intern høring ved OsloMet, og innspillet er behandlet i OsloMets ledelse samt i styremøte den 14. desember 2018.

I invitasjonen ber KD i første rekke om institusjonenes erfaringer med studentmobilitet. OsloMet vil innledningsvis bemerke at det er behov for en definisjon av sentrale begreper. Særlig gjelder dette forskjellene mellom internasjonal studentmobilitet og internasjonalisering, som også fra KDs side brukes om hverandre. Vi mener en stortingsmelding om internasjonal studentmobilitet bør ha et bredere fokus enn kun ut-/innveksling. Kunnskap og interkulturell forståelse er viktig i en globalisert verden. OsloMet ønsker at alle studenter, ikke bare studenter som reiser på utveksling, skal lære om interkulturell kommunikasjon, global forståelse og samhandling. Dette er ferdigheter de vil trenge i et arbeidsliv preget av mangfold. På overordnet nivå ønsker vi derfor:

- At Kunnskapsdepartementet tenker bredere om sammenhengen mellom internasjonalisering, kvalitet, internasjonal studentmobilitet, og global og interkulturell kompetanse.
- En tettere kobling mellom ambisjonene for internasjonalisering og økt digitalisering i UH-sektoren.
- At den kommende stortingsmeldingen forholder seg til FNs bærekraftsmål, som fokuserer på en fremtidig grønn økonomi, og ser på bærekraften i høy grad av mobilitet og lange reiser.

Det er viktig å anerkjenne at de faglige ansatte har en særlig sentral rolle i arbeidet med økt internasjonal studentmobilitet. Dette er underkommunisert i de faktorene KD mener må ligge til grunn for å oppnå en kulturendring som legger til rette for mobilitet som en integrert del i alle studier. Det må også legges bedre til rette for at faglige ansatte skal kunne fylle denne rollen, både fra institusjonenes og fra KD sin side. Erfaringer viser at det er faglige ansatte som selv er mobile i større grad oppfordrer studentene sine til dette, og det må derfor også finnes gode støtteordninger og muligheter for ansattmobilitet.

OsloMet ønsker videre å fremheve fem punkter vi mener er særlig viktige i arbeidet med den kommende stortingsmeldingen om internasjonal studentmobilitet. Deretter kommenterer vi spørsmålene KD stiller i sitt brev.

1. Flexibilitet og nasjonal samordning

OsloMet mener det er viktig at institusjonene selv får rom til å utvikle ordninger for internasjonalisering som passer deres utdanninger og studenter best, og rammene KD setter for dette arbeidet må fortsatt gi tilstrekkelig fleksibilitet. Samtidig ønsker vi at departementet legger bedre til rette for nasjonale løsninger som kan komme flere læresteder til gode.

Et forslag kan være å utvikle «utdanningslandslag» med felles avtaler med gode samarbeidspartnere i utlandet, som ulike læresteder med tilsvarende utdanninger på kan benytte seg av. Dette er et effektiviseringstiltak som vil gi gode muligheter til kvalitetssikring og systematisk samarbeid, og vi vil unngå at flere institusjoner konkurrerer om de samme samarbeidspartnerne. Ordningen må samtidig legge til rette for balanse i gjensidig utveksling (mottak av innreisende studenter), og gi rom for at de konkrete faglig samarbeidene ligger til grunn for hvordan de enkelte utdanningsinstitusjonene benytter seg av avtalen.

Det er behov for en samlet nasjonal rekruttering av gradsstudenter, eventuelt også for semesterstudenter, og strategier for slike rekrutteringer med fokus på faktorer som land, fag, faglige forutsetninger, kjønn og type motivasjon. Slike nasjonale ordninger vil frigjøre ressurser til aktive former for rekruttering av de rette internasjonale studentene for norske institusjoner. Manglende nasjonale strategier resulterer i dag i for dårlig kvalitet på de innreisende studentene, noe som gir både dem som enkeltpersoner og institusjonene store utfordringer.

Det er også behov for satsing på felles standardiserte digitale løsninger for studentutveksling. Dette kan bidra både til at flere studenter drar på utveksling og at det brukes mindre ressurser på administrasjon. Bedre systemer vil gi bedre og lettere tilgjengelig informasjon for både studenter og ansatte, enklere søknads- og godkjenningprosesser både før, under og etter mobilitet, samt mer standardiserte og mer effektive arbeidsprosesser.

2. Forskning og kunnskap

Gjennom en egen stortingsmelding om mobilitet signaliserer KD at inn-/utveksling er den mest sentrale delen av internasjonaliseringsarbeidet, med et overordnet mål om kvalitetsheving. OsloMet forventer at forskningsmessige premisser og begrunnelser legges til grunn i arbeidet med stortingsmeldingen, og ønsker å understreke behovet for mer forskning av både kvalitativ og kvantitativ art på temaene internasjonalisering, mobilitet og kvalitet, og sammenhengene mellom disse feltene.

OsloMet mener det blant annet er behov for:

- Bedre kunnskap om i hvilken grad, og hvordan, mobilitet bidrar til kvalitet – og for hvem (studenter, læresteder, arbeidsliv).
- Å klarere definere hva som legges i begrepet kvalitet i denne sammenheng.
- Å sikre at målsettingene i ordningene, som for eksempel nasjonale utlysninger gjennom DIKU, fremmer kvalitet og er realistiske og bærekraftige.

3. Endring av 3-månedersregelen

En endring av 3-månedersregelen vil bidra til å synliggjøre aktivitet som allerede skjer i dag, men som ikke vises i offisiell statistikk. OsloMet har lagt opp til et internasjonalt semester i våre utdanninger, som skal legge til rette for både innkommende og utgående mobilitet. På sikt ønsker vi en internasjonal dimensjon som en integrert del av et helt gradsløp og ikke som en adskilt virksomhet i ett semester. OsloMet mener derfor det er behov for mer nyanserte indikatorer for å måle god internasjonalisering av studier utover det å måle utelukkende på antall inn- og utreisende over tre måneder.

I tillegg er det behov for å gjennomgå insentivsystemet for institusjonene i forbindelse med mobilitet, slik at det ikke kun er fysisk mobilitet over tre måneder som gir økonomisk uttelling. Insentivsystemet bør tilpasses dagens virkelighet med økte muligheter for blant annet virtuell mobilitet. OsloMets egne erfaringer viser at også mobilitet under tre måneder gir et kvalitetsmessig stort utbytte for studentene. Vi opplever også at det er det behov for studiefinansiering også til kortere studieopphold (for eksempel intensivkurs, workshops eller sommerskoler) og studier som omfatter virtuell mobilitet.

Endelig må et revidert system se til internasjonale programmers krav til mobilitetens lengde. For eksempel har Nordplus minimumskrav på én uke til en måned, mens Erasmus+ praksismobilitet har et minimum på to måneder. Våre erfaringer viser videre at kortere utvekslingsopphold tidlig i studiet gjør at studentene i større grad velger lengre opphold ute senere i studiet. Denne erfaringen bør oppmuntres gjennom insentiv- og støtteordninger.

4. Teknologi/digitalisering

Selv om teknologi ikke endrer de overordnede målene med internasjonalisering, endrer den likevel forutsetningene for å komme dit. Bruk av ny teknologi i arbeidet med internasjonal studentmobilitet åpner for tettere, mer langvarige og varierte former for internasjonalt samarbeid. Ulike former for samarbeid kan være gjennomgående prosjektarbeid, online kursmoduler, workshops, konferanser, kortere prosjekt- eller praksisopphold i utlandet, i tillegg til aktiv integrering av innreisende studenter i undervisningen.

Gjennom en integrert internasjonal dimensjon i utdanningene vil studenter i større grad se faglig sammenheng og nytten av utveksling. Man kan også tenke seg at studentene møter de samme samarbeidspartnerne flere ganger i løpet av utdanningen sin, og gjerne også på flere nivåer (både bachelor- og masternivå).

Økt bruk av internasjonale nettverk for virtuell og/eller fysisk studentmobilitet kan bli viktig i arbeidet med utgående studentmobilitet og økt internasjonalisering i utdanningene. Ingeniørutdanningene ved OsloMet har blant annet gode erfaringer med The European Project Semester – EPS (<http://europeanprojectsemester.eu>), som er et etablert nettverk for utveksling. Det er også mulig å ta i bruk internasjonale nettverk i forbindelse med virtuell mobilitet.

På lang sikt kan mobilitetsmålet i sektoren bli en utfordring med tanke på en økende bevissthet rundt klimautslipp og mål om å redusere miljøbelastningen ved flyreiser. Bruk av ny teknologi og virtuell mobilitet kan også bli en viktig faktor i å håndtere dette.

5. Praksis/arbeidslivsrelevans

En stor andel av utdanningene ved OsloMet innebærer mye praksis. Praksismobilitet vil være en viktig løsning for å kunne møte ambisjonen om økt internasjonal studentmobilitet. For å legge best mulig til rette for dette er det avgjørende med like økonomiske betingelser for studie- og praksisopphold i utlandet. I dag gis det lånekassestøtte til å betale skolepenger i utlandet, men ikke for å gjennomføre praksisstudier der praksisplassen krever ressurser til veiledning. Reglene for egenbetaling (gratisprinsippet) innebærer i praksis at institusjonenes insentivmidler går til å betale for praksisplasser i utlandet, framfor å brukes til andre tiltak.

Praksissamarbeidet er også avhengig av internasjonale partnere. Fordi språk kan være en utfordring i det norske arbeids- og næringslivet i forbindelse med gjensidig utveksling, spesielt for pasienter og tjenestebrukere innenfor en del profesjonsutdanninger, kan det være behov for støtteordninger som legger til rette for praksis og for å øke aktiviteten på dette området.

Internasjonal forskning viser at arbeids- og næringslivet i begrenset grad belønner internasjonal kompetanse. Praksisutveksling har potensiale til i større grad å synliggjøre relevansen av internasjonal kompetanse i arbeids- og næringslivet.

6. KDs spørsmål til universiteter og høyskoler

Ambisjon om kulturendring

KDs målsetning for internasjonal studentmobilitet handler i stor grad om å gjøre mer av det sektoren allerede har gjort i mange år. OsloMet stiller seg bak et ønske om at en større andel av studentene benytter seg av mulighetene til å reise ut, men stiller likevel spørsmål ved den uttalte ambisjonen at halvparten av studentene på lengre sikt skal ha hatt et utenlandsopphold i sin grad (jf. Meld.St.16 (2016-2017) *Kultur for kvalitet i høyere utdanning*). I arbeidet med meldingen bør departementet inkludere en redegjørelse for vurderingene som ligger til grunn samt en risiko- og konsekvensanalyse av disse målsetningene som en del av et fremtidig kunnskapsgrunnlag for arbeidet. Analysen bør inkludere blant annet økonomiske, miljømessige og strukturelle konsekvenser av målene.

Utviklingen i antall utreisende studenter har stagnert de siste årene. Før man vil innføre «obligatorisk» (opt out) utveksling bør det også vurderes om vi vet nok om hvorfor studentene ikke vil reise ut. Både utdanningene og studentmassen er mangfoldige, og OsloMet mener det er nødvendig med en nærmere kartlegging av de utdanningene der utvekslingsandelen er lavest, for deretter å gjøre en konkret vurdering av hva slags studentmobilitet som best kan bidra til å styrke kvaliteten på disse utdanningene. Dette gjelder både type studentmobilitet, utenlandsoppholdets lengde, og hvor stor andel av studentene som drar.

OsloMet mener at ambisjonen om en kulturendring i stor grad henger sammen med strukturelle rammer for arbeidet med internasjonal studentmobilitet. Det er derfor lite hensiktsmessig å se disse uavhengig av hverandre. Videre er «tvungen» utveksling er ikke en god løsning for noen, og det bør derfor jobbes parallelt med andre former for internasjonalisering enn inn-/utveksling som en del av kulturendringen.

Utgående studentmobilitet (fra norske UH-institusjoner til utenlandske)

OsloMet mener stortingsmeldingen bør behandle muligheten for å omdisponere deler av dagens økonomiske støtteordninger for helgradsstudenter i utlandet til å sende norske studenter på kortere opphold ved gode utenlandske institusjoner. I dagens situasjon er rekruttering av norske utvekslingsstudenter til internasjonale institusjoner preget av disse institusjonenes budsjetter til rekrutteringer, og det er ikke nødvendigvis god akademisk kvalitet som settes først.

For en del av OsloMets utdanninger er det utfordrende at tilsvarende utdanninger i utlandet ikke ligger på universitets- eller høyskolenivå, eller at tilsvarende utdanninger ikke finnes. Dette gjelder blant annet for flere små helseutdanninger. For disse vil økt støtte til fleksible læringsformer, som f.eks. kan kombineres med kortere utvekslingsopphold (ekspressmobilitet), være positivt.

Vernepleier er et eksempel på en utdanning der det ikke finnes tilsvarende utdanninger i utlandet. Vernepleierutdanningen ved OsloMet har gode erfaringer med å ha gjennomført Erasmus Intensive Program, som har samlet studentene ved vårt program med studenter fra spesialskelelærerutdanning (Stockholm universitet), learning disability nurses (University of Hertfordshire og Edinburgh Napier University) og spesialpedagogutdanning (University of Oradea, Romania) for å gjennomføre et tverrfaglig prosjekt¹. I 2014 fikk de Erasmus+ Strategic Partnership-midler til å utvikle en felles online modul (10 studiepoeng) med tema «hvordan utvikle og jobbe i multiprofesjonelle team for å imøtekomme behovene til personer med komplekse funksjonsnedsettelse». Kursmodulen skal gjennomføres årlig i samarbeid med partneruniversitetene. Erfaringer viser at mange av studentene som har deltatt på kurset fikk forsmak på utveksling og senere valgte lengre utvekslingsopphold hos en av partnerne i prosjektet.

¹ <https://journals.rcni.com/learning-disability-practice/international-and-interprofessional-experiences-on-welfare-services-for-people-with-learning-disabilities-ldp.2018.e1866>

Videre mener vi at det er behov for mer kunnskap om utgående studentmobilitet, herunder:

- Hva ligger til grunn for norske studenters valg av studieland og læresteder i dag (kvalitet, språk, avtaler/organiserte programmer, støttemuligheter i Lånekassa, pragmatisme), er fordelingen hensiktsmessig, og er det behov for klarere mål og insentiver i forhold til hvilke land og læresteder studenter bør reise til?
- Dimensjoneringspolitikk – skal hel- eller delgradsstudier prioriteres, hva gir best kvalitet, og langs hvilke dimensjoner?
- Hvilke virkemidler kan eventuelt brukes for å styrke studentstrømmen?

Innkommende studentmobilitet (utenlandske studenter ved norske UH-institusjoner)

OsloMet tar imot internasjonale studenter både på utveksling- og til helgradsstudier (engelskspråklige masterstudier). Innkommende utvekslingsstudenter kommer stort sett fra Erasmus+ og Nordplus-programmet fra partnere/strategiske partnere vi har bilaterale avtaler med. Mange av disse kommer fra land der regelverket setter krav til mobilitet, spesielt fra Nord-Europa. Innkommende helgradsstudenter finansierer i stor grad studiene selv, eller har en ekstern finansieringskilde gjennom prosjekter eller sponsorer. Mange kommer også her fra partnere og/eller strategiske partnere. Videre bruker OsloMet Erasmus+ ansattstipend for opplæring aktivt til å bygge en institusjon som i alle ledd er i stand til å ta imot internasjonale studenter og ansatte.

OsloMets erfaring er at den mest vellykkede innkommende studentmobiliteten er den der internasjonale studenter tar de samme kursene/studiene som norske studenter og gjennom den får interkulturell erfaring. Et konkret eksempel er det internasjonale semesteret ved produktdesignutdanningen ved OsloMet. Her gjennomfører innkommende studenter og norske studenter sammen et faglig relevant prosjekt knyttet til gruppekultur og subkultur. Gjennom å få utfordret egne synspunkter og perspektiver oppnår studentene økt kulturforståelse, samt faglig og personlig utvikling.

OsloMet ser flere utfordringer i arbeidet med innkommende studentmobilitet. Blant annet er semesterstartdatoen for innreisende studenter ikke den samme. En felles nasjonal semesterstartsdato ville lettet rekrutterings- og mottaksarbeidet av internasjonale studenter i stor grad. Videre er kravet om bolig knyttet til internasjonale studenters oppholdstillatelse en betydelig utfordring. Kravet hindrer studentene i å komme til Norge selv om de har et studietilbud og gir dem ikke muligheter til å finne en bolig etter ankomst til landet.

OsloMet mener dessuten at det er nødvendig å utvikle gode definisjoner av hva som er en internasjonal student, slik at ulike statistikkilder stemmer overens. Nå er det slik at tallene/andelene som oppgis i OECDs «Education at a glance» ikke stemmer overens med tallene DIKU og DBH, oppgir. Det bør skilles klarere mellom utvekslingsstudenter, utenlandske statsborgere som har vært bosatt i Norge en tid, og utenlandske statsborgere som har kommet til Norge i den hensikt å studere.

Vi mener også det er behov for mer kunnskap om innkommende studentmobilitet, herunder:

- Bedre kartlegging av hvilke grupper det er man tiltrekker seg i dag, både når det gjelder gradsstudenter og innreisende utvekslingsstudenter.
- Kartlegge hvor mange internasjonale studenter som blir i Norge etter fullført utdanning.
- Kartlegge hvilke insentiver og disinsentiver som foreligger mht. å bli i/forlate Norge.

I den sammenheng mener OsloMet det er behov for å utvikle politikk mht. i hvilken grad det skal tilrettelegges for at studentene kan arbeide i Norge etter fullført utdanning. Norge har i liten grad hatt noen politikk på området, noe som trolig kan knyttes til «brain-drain»-problematikk hvor det ikke har vært ønskelig at studenter fra utviklingsland blir i Norge. Samtidig finnes det en rekke land med akademiker-overskudd (f.eks. Spania, Hellas), land der høyt utdannede har utfordringer med yringsfrihet etc. (f.eks. Tyrkia, Iran, Ukraina) og land med så stor befolkning (f.eks. Russland, Kina, India) som Norge kan rekruttere studenter fra uten å være

spesielt bekymret for at man taper disse landene for ressurser. Det kan også være samfunnsøkonomisk gunstig både for Norge og sett i et bredere internasjonalt perspektiv.

Strategisk samarbeid

De beste nettverkene springer ut av faglig samarbeid, og et overordnet krav for valg av utenlandske samarbeidspartnere ved OsloMet er forankring i faglig ledelse. Samarbeidspartnere velges i økende grad i tråd med strategiske satsninger ved fakultetene og institusjonen, og det er ønskelig at samarbeidspartnerne er relevante for flere utdanninger/fagmiljøer. Geografi er også et viktig moment i utvelgelsen av avtaler, blant annet gjennom satsninger på partnere fra strategisk viktige land som blant annet de nordiske og europeiske land. Geografi kan også i større grad bli aktualisert gjennom forventninger fra flere kanaler (for eksempel gjennom BRIKS-samarbeidet), andre strategiske valg, internasjonale faglige trender/tyngdepunkt og målgrupper.

Nasjonale tiltak og regelverk

I tillegg til behovet for å gjennomgå indikatorer og insentivordninger samt større nasjonal samordning rundt samarbeidsavtaler («utdanningslandslag») og digitale løsninger, som nevnt innledningsvis, ønsker OsloMet her å fremheve følgende:

- Det er behov for å se parallelle prosesser bedre i sammenheng. OsloMet oppfordrer Kunnskapsdepartementet særlig til å se prosesser knyttet til utvikling av rammeplaner i sammenheng med krav om ordninger for internasjonal mobilitet i utdanningene,
- Dagens prosjektorganisering av blant annet DIKUs programmer og tiltak kan være utfordrende. Det kreves mye ressurser og spesialkompetanse å søke midler, og det er vanskelig å planlegge fremtidig aktivitet pga. usikkerhet om man får tildeling. Samtidig tildeles midlene over kortere prosjektperioder, noe som kan gi utfordringer for arbeidets bærekraft over tid. En mulig løsning kan være å tildele rammetilskudd for internasjonaliseringsarbeid, med påfølgende rapportering og evaluering i etterkant.
- Det er behov for insentivordninger for samarbeid og utveksling på bachelornivå dersom vi skal kunne øke aktiviteten tilstrekkelig til å nå KDs ambisjoner for studentmobilitet. Dagens insentivordninger fokuserer i stor grad på master og phd-utdanninger i forskningssamarbeid.
- KD kan i større grad bruke etatsstyringsmøtene til å be om konkrete og utfyllende tilbakemeldinger fra institusjonene på resultater innen og planer for internasjonal studentmobilitet spesielt og internasjonaliseringsarbeid generelt, for eksempel på måloppnåelsen av Nasjonal handlingsplan for Erasmus+ og om hvordan institusjonen organiserer arbeidet for å nå disse målene. Dagens fokus på et begrenset antall kvantitative måleparametere gjør at departementet ikke fullt ut benytter sin rolle som eier til å stille tydelige krav til institusjonenes faglige ledelse om leveranser innen internasjonal studentmobilitet.

Godkjenning

Det er uklart utfra KDs brev akkurat hva som menes med automatisk godkjenning av utenlandsopphold, og det er derfor vanskelig å kommentere hvor viktig automatisk godkjenning er for økt studentmobilitet.

Dersom det menes å lage fagpakker som gjør at studentene vet hvilke emner de skal ta ved institusjonen de reiser til, og dermed kan få en automatisk forhåndsgodkjenning, mener vi at dette kan være et viktig tiltak. Det er samtidig viktig å bemerke at dette er ressurskrevende for fagmiljøene, og at behovene kan variere fra studium til studium. Samtidig er godkjenning av emner viktig både for det faglige løpet og for de økonomiske støtteordningene studentene får til utenlandsopphold. Derfor er det avgjørende at det allerede tidlig i studieløpet tydelig fremgår hvor det finnes mobilitetsmuligheter og hva som kan godkjennes. Det er en spenning mellom behovet for sammenheng mellom studiene hjemme og utvekslingen, og det faktum at alle må være innforstått med at det man får i utlandet ikke nødvendigvis er tilsvarende det man får i Norge.

Arbeids- og næringsliv

Stadig flere fagmiljøer ved OsloMet har samarbeid med utenlandsk arbeidsliv om internasjonal praksismobilitet. Et konkret eksempel på praksismobilitet er i barnehagelærerutdanningen ved OsloMet, der det er tilrettelagt for utvekslingsopphold av 3 måneders varighet i Ghana, Namibia eller Uganda i utdanningens siste semester. Oppholdet innebærer praksis i minst to ulike barnehager, fire dager i uken, der arbeidsspråket er engelsk. I tillegg er det avsatt en studiedag i uken. Studentene skal skrive flere refleksjonsnotater i løpet av oppholdet og en prosjektoppgave i gruppe, og mange studenter velger å samle inn data til bacheloroppgaven sin mens de er ute (men dette er ikke et krav). Studentene leverer bacheloroppgaven når de kommer hjem, og eksamen avlegges ved OsloMet blant annet på bakgrunn av arbeidene de har gjort i løpet av oppholdet.

Hva slags kompetanse studentene faktisk får gjennom internasjonal studentmobilitet må tydelig kommuniseres blant annet gjennom læringsutbyttebeskrivelser og på studentenes vitnemål. OsloMet har i likhet med en del andre norske institusjoner utviklet et Certificate of International Learning (CIL) som et vedlegg til uteksaminerte kandidaters vitnemål. CIL beskriver ulike former for aktiviteter som kandidatene har deltatt i gjennom studieløpet som har gitt dem internasjonal kompetanse og erfaring. Eksempler på dette kan være utvekslingsopphold, emner eller programmer på engelsk, arbeid med Akademisk dugnad for flyktninger eller at de har vært faddere for internasjonale studenter. Som en del av CIL har OsloMet utviklet et karrierkurs, "Hvordan bruke din internasjonale erfaring til å lande drømmejobben", hvor studentene lærer om hvordan de kan presentere sin internasjonale erfaring som del av sin fagutdanning.

For å synliggjøre verdien av internasjonal kompetanse og erfaring bør utdanningsinstitusjonene også se etter nye måter å involvere arbeids- og næringsliv i sitt arbeid. Fokuset bør legges på hvorfor denne type kompetanse er viktig og svare på faktisk kunnskap om hva som er arbeids- og næringslivets ønsker og behov. I tillegg er det behov for ytterligere kvantitative og kvalitative studier som dokumenterer årsakssammenhengene omkring dette.

Vi ser fram til den videre dialogen med departementet i forbindelse med arbeidet med stortingsmeldingen, og deltar gjerne aktivt i prosessen.

Med hilsen

Curt Rice
rektor

Nina Waaler
prorektor for utdanning

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ingen håndskrevne signaturer.